

Temat

Postępowanie pacjenta po wypisie z raną pooperacyjną

Prowadzący

Pielęgniarki, położne

Odbiorcy

- Pacjent,
- Rodzina, opiekunowie

Cel

Pacjent (oraz opiekun) po wypisie ze szpitala zdobywa wiedzę i umiejętności, które umożliwią:

- prawidłową pielęgnację rany pooperacyjnej w warunkach domowych,
- odpowiednią zmianę opatrunków zgodnie z zasadami aseptyki,
- wczesne rozpoznawanie objawów powikłań (np. zakażenia),
- bezpieczne i skuteczne postępowanie do czasu kontroli lekarskiej.

Miejsce	Czas zajęć	Metody i techniki
Świetlica, Sala chorych	15 – 20 minut	• Wykład informacyjny • Rozmowa indywidualna

Plan edukacji

1. Rozpoczęcie edukacji – przedstawienie się
2. Przedstawienie tematu i celu edukacji
3. Wyjaśnienie co to jest port naczyniowy
4. Na czym polega implantacja portu naczyniowego
5. Do czego służy port naczyniowy
6. W jaki sposób postępować z raną pooperacyjną
7. Co to jest igła Hubera
8. Na co należy zwracać uwagę przy obserwacji portu naczyniowego
9. Informacja o płukaniu portu naczyniowego
10. Pielęgnacja i postępowania z zaimplantowanym portem naczyniowym
11. Co to jest paszport portu naczyniowego
12. Ocena skuteczności przeprowadzonej edukacji

Treść wykładu

1. Higiena i przygotowanie

- mycie rąk przed każdym kontaktem z raną – woda z mydłem; jeśli to możliwe używaj środka dezynfekcyjnego.
- codzienna toaleta całego ciała, zalecany prysznic zamiast kąpieli w wannie.
- ranę nie należy zanurzać w wodzie ani moczyć przez długi czas.

2. Zmiana opatrunku – zasady i technika

Kiedy zmieniać opatrunek?

- zgodnie z zaleceniem lekarza (najczęściej co 1–2 dni lub gdy opatrunek jest zabrudzony/prześlaknięty).
- jeśli rana nie sączy się i goi się prawidłowo, po ok. 48 h opatrunek może zostać zdjęty, a rana pozostawiona bez opatrunku – jeśli lekarz tak zaleci.

Procedura zmiany opatrunku:

1. przygotuj czyste miejsce i materiały: gaziki jałowe, preparat dezynfekujący, sterylny opatrunek.
2. umyj ręce wodą i mydłem.
3. delikatnie usuń stary opatrunek, nie dotykając bezpośrednio rany.
4. jeśli rana jest otwarta – odkaż ją środkiem antyseptycznym (od środka ku zewnątrz).
5. nałóż jałowy, suchy opatrunek odpowiedni do wielkości rany.
6. zabezpiecz opatrunek taśmą lub bandażem – tylko jeśli to konieczne.

Wskazówki praktyczne:

- jeśli szwy drażnią – można przykleić opatrunek, by chronić skórę.
- jeśli opatrunek zamoknie (np. pod prysznicem) – zdezynfekuj ranę i załóż nowy.

3. Objawy, które wymagają konsultacji

Pacjent powinien niezwłocznie skontaktować się z lekarzem/pielęgniarką gdy:

- rana zaczerwieniona, obrzęknięta lub gorąca w dotyku,
- pojawia się nieprzyjemny zapach, nadmierny wysięk lub ropa,
- występuje silny ból, gorączka, rozchodzenie się brzegów rany.

4. Samodzielna obserwacja rany

Pacjent powinien umieć rozpoznawać:

- prawidłowo gojącą ranę: czasem niewielki surowiczy wysięk, brak narastającej bolesności.
- niepokojące zmiany: zwiększenie zaczerwienienia, ropny wysięk, nasilający się ból.

5. Zalecenia ogólne dla pacjenta

- utrzymuj ranę czystą i suchą,
- unikaj dotykania jej bez potrzeby,
- nie stosuj preparatów „na własną rękę” bez rekomendacji medycznej,
- staraj się chronić ranę przed czynnikami zewnętrznymi (np. kurz, zanieczyszczenia),
- zachowuj kontakt z lekarzem lub pielęgniarką w razie wątpliwości.

1. Zasady ogólne

- Utrzymuj ranę czystą i suchą.
- Myj ręce przed każdą zmianą opatrunku.
- Przy kąpieli wybieraj prysznic — nie mocz rany w wannie.
- Nie dotykaj rany rękami bez rękawiczek.

2. Jak zmieniać opatrunek – instrukcja krok po kroku

1) Przygotuj materiały:

- jałowe gaziki,
- preparat do dezynfekcji,
- jałowy opatrunek,
- rękawiczki jednorazowe.

2) Umyj ręce wodą z mydłem i osusz.

3) Usuń stary opatrunek — delikatnie, unikając dotykania rany.

4) Zdezynfekuj ranę gazikiem z odkażaczem — od środka ku zewnątrz.

5) Nałóż nowy, jałowy opatrunek — nie dotykaj wewnętrznej strony.

6) Utrzymaj opatrunek suchy i stabilny — wymień natychmiast, jeśli się zabrudzi lub zamoknie.

3. Plan pielęgnacji – kiedy zmieniać opatrunek

- zgodnie z zaleceniami lekarza (najczęściej co 1–2 dni, lub częściej jeśli opatrunek jest brudny).
- jeśli rana nie sączy się i goi się prawidłowo, może być potrzebna rzadsza zmiana.

4. Objawy niepokojące (kontaktuj się z lekarzem)

Zadzwoń lub udaj się do lekarza / pielęgniarki, jeśli obserwujesz:

- !! zaczerwienienie lub obrzęk wokół rany,
- !! zwiększony ból,
- !! nieprzyjemny zapach lub ropa,
- !! gorączka lub uczucie gorąca skóry wokół rany,
- !! wydzielina zmienia kolor lub ilość.

5. Dodatkowe zalecenia

- ➔ Chronić ranę przed bezpośrednim działaniem promieni słonecznych (ochrona UV przez kilka miesięcy).
- ➔ W przypadku szwów nierozpuszczalnych, usunąć w poradni w ustalonym terminie.
- ➔ Po zdjęciu szwów rana sucha — opatrunek może być zdjęty po 1–2 dniach, jeśli gojenie jest prawidłowe.

PODSUMOWANIE

1. Chronić ranę przed zabrudzeniem lub urazem za pomocą opatrunku.
2. Opatrunek zmieniać codziennie, przemywając ranę środkami odkażającymi (Octenisept, Prontosan, lub jakiegokolwiek inny preparat odkażający) i utrzymywać ją w czystości.
3. Zaleca się prysznice zamiast kąpieli w wannie.
4. W przypadku zaczerwienienia, bólu i/lub obrzęku rany pooperacyjnej oraz gorączki należy skontaktować się z lekarzem.
5. Ograniczyć wysiłek fizyczny wg zaleceń lekarza prowadzącego